

Leto 1936

Zopet je preteklo leto in utonilo v večnost. Leto dela, trpljenja, uspehov in neuspehov je za nami. Nikdar več se ne povrne. Kar smo izgubili s svojo nesposobnostjo, ali pod silo razmer, vse je pokopano, le zgodovina brezobzirno piše naše boje in riše naš lik, ki bo čez desetletja v listih zgodovine časten ali nečasten spomin na nas, kakršnega smo si pač priborili in kakor nas bo ocenila zgodovina.

Kdor je zamudil borbo, kdor je zbežal, se vdal ali potuhnil, nikdar več si ne pribori časti v borbi preteklega leta, leto je zanj izgubljeno, neplodno in negativno.

Tako dela ob koncu leta vsak posameznik bilanco, bilanco na splošno, kakor tudi bilanco v posameznih prizadevanjih. Bilance prikazuje uspeh borbe. Mnogi se ponasajo z velikimi uspehi, drugi grede razočarani v novo leto. Uspehe in neuspehe spremlja moralna zavest o častnih in nečastnih sredstvih, s katerimi se je boril in ki je edino pravo mero za ocenitev doseženega uspeha ali neuspeha.

Kdor gre z mirno vestjo v novo leto, da se je častno in pošteno boril, da ni kratil časti nasprotniku in ga mazal z blatom, ta je lahko zadnji večer starega leta izpil kozarec vina na svoje poštenje in je veder stopil v novo leto.

Mnoga učiteljska pričakovanja se niso izpolnila v preteklem letu. Najbolj pereča vprašanja glede življenjskega obstoja in uspehov učiteljskega poklica so ostala nerešena in stopajo v novo leto. Pred nami vstajajo zahteve, za vse enako važne, od vseh potrebne dejanj. Slabici ostajajo zadaj, moške se podajajo naprej v prve vrste. Moške hočejo izpolniti leto s svojim delom in udariti v čas in v zgodovino svoj pečat.

Uspehi se kupujejo z borbami. —

Bilanca l. 1936. je v splošnem ugodna. Za jugoslovansko učiteljsko tega ne morem trditi. Pač pa so bili doseženi gotovi uspehi v nekaterih panogah javnega življenja. Tudi mir se ni kršil.

Splošne vesti

VAŽNO OPOZORILO.

Uredba ministra prosvete o vzdrževanju narodnih šol, ki je stopila v veljavo dne 10. septembra 1936. (Službeni list kralj. banke uprave dravske banovine št. 76 z dne 19. septembra 1936.) vsebuje v čl. 9. tudi sledeče važno določilo:

»V petih mesecih po uveljavitvi te uredbe ugotove banke uprave neopornane obveznosti šolskih občin do konca meseca marca 1936. in njih zneske; upravne občine pa, ki so upoštevane po § 25. zakona o narodnih šolah, morajo postaviti potrebne kredite za izplačilo teh obveznosti v svoje proračune izza dne 1. aprila 1937.

Če se pokažejo po šolskem proračunu za leto 1936./37. neopornane obveznosti, ustvarjene v tem proračunskem letu, se zagotovi njih izplačilo po predpisu prednjega odstavka.

Če ostane po šolskem proračunu za leto 1936./37. kaj neopornanih kreditov, je uporabiti za prihranke zgolj za likvidacijo obveznosti iz prejšnjih let.

Ta določba je važna predvsem za one krajevne šolske odbore, ki so na dolgu za naše liste, predvsem »Popotnika«. Ako ni-

Tako mi, jugoslovanski učitelji ne moremo beležiti tolikšnega uspeha, kakor ga objavljajo drugi — naša bilanca izkazuje samo, da smo moško prenesli mnogo žalitev in ponižanj, in da pogumno stopamo v novo leto.

Zgodovina ni od enega leta in ne piše samo zapostavljenja enih, temveč zgodovina strogo in pravično piše dejanja vseh in rodi posledice, ki ne nastopijo takoj, ampak v teku let. Dogodki ne delajo skokov, vzroki rode po železnem zakonu naravne posledice.

Zato nimamo vzrokov, da bi bili malodušni. Naj se strašijo tisti, ki so pogazili pravico in človeško dostojanstvo!

Učiteljsvo se ne bori za oblast, niti se ne peha iz koristljubja za uspehi. Učiteljsvo se bori organizirano v svoji stanovski formaciji za svoj obstoj, ki mu ga zavirajo oni, ki so mu dolžni rezati kruh, bori se za prosep šole, ki jo devljejo v nič, ker ne služi njihovim strankarskim koristim, učiteljsvo je na braniku onih pravic, ki jim pripadajo kot ljudem in kot vzgojiteljem jugoslovanskega naroda.

Učiteljsvo služi narodu, zato njegovi cilji niso kratkotrajni in odvisni od samovolje kateregakoli, nego so povezani z življenjskimi interesi vsega naroda, ki niso od danes do jutri, — služec interesom naroda bomo zmagovali in nas ne bo mogoče zatreti, kakor se nas ni zatrlo žalostnega l. 1936.

Lahko se zgodi, da bomo morali tudi tekoče in še katero leto prebresti v takih okoliščinah, kot smo l. 1936.

Pavle Orlovič.

majo kritja v tekočem proračunu, oziroma ga ne bodo imeli do 31. marca 1937., naj pravočasno prijavijo kralj. banki upravi in svoji upravni občini, da bo mogoč biti dolg pravilno vnešen v novi proračun.

— Prijavljencem za ekskurzijo v Pariz. Pred dnevi je ekskurzijski odsek poslal vsem prijaviteljem pristopne izjave, polonice in podrobna navodila. Prosimo za takojšen odgovor E. O.

— Praktični učiteljski izpiti bodo na državnem učiteljskem v Mariboru dne 26. februarja. Prosilci naj prošnje takoj oddajo.

Cenjenemu učiteljsstvu se priporoča nova galanterijska in modna trgovina

CUZNAR STANE
LJUBLJANA
Franciška ulica 4
Oglejte si naše izložbe!

Brezposelnim!

So mi bili naročili, naj bi napisal kaj o brezposelnih. O težavah tega najmodernejšega stanu, o pravičnosti današnje dobe, o tem, kako naj bi se kriza služb omilila in o vsem, kar spada v to poglavje. Pa sem si mislil:

Kaj naj počno brezposelni s teorijo, ki jo sami poznajo do potankosti in ki jo bodo razen tega še drugi analizirali do atomov? Ti nosiš že pet križev na svojem hrstu, pa se rajši drži tradicije. Tradicija tvojih križev pa je taka, da niso ljudje v tvojih letih teorizirali, temveč dajali praktične nauke.

In tako bom tudi storil. Saj brezposelni ne bodo vedno brezposelni in ni prav, če bi začeli vršiti svoj posel nepriljubljeni in nepoučeni. Kajti ima tudi služba svoje križe in težave. Kakšenkrat so ti križi in težave še hujši od križev in težav brezposelstva. Z lahkoto se jim bo ognil le tisti, ki jih bo poznal in jih že vnaprej onemogočil.

Torej poslušajte me, dragi brezposelni!

1. Bodite praktični!

Praktičnost je bila v vsaki dobi najlepša čednost! Praktični človek je vedno še pravočasno pristavil svoj lonček. To dokažem z naslednjim primerom.

Nekje je nekoč živel praktičen tovariš. Imenujmo ga z nežnim imenom Dupica. Učitelj Dupica! Živel je tako rekoč med dvema ognjema. Prvi ogenj je bil njegov upravitelj, drugi pa njegov nadzornik. Upravitelj je n. pr. od njega zahteval, da morajo pisati otroci Beograd z »o«, uedinjenje z »u« in božič z malo začrtnico; nadzornik pa nasprotno: Beograd z »a«, Božič z veliko in zedinjenje z »z«.

Kaj storiti? Če pišejo otroci tako, bo zamera pri upravitelju, če drugače, pa pri nadzorniku. Oba sta trmasta in neizprosnata. Dupica pa že po svoji naravi ni bojevnik. »Kdo bi se bodel z bikom«, je bila vedno njegova deviza v težkih primerih. Pa premišluje in premišluje, kako bi se izvil iz zanke. In res najde rešitve pot: Stopi pred otroke in reče:

»Veste, otroci, Beograd pišemo lahko Belgrad, uedinjenje — zedinjenje in božič z veliko ali majhno. Da se boste naučili obojega, naredimo tako: kadar pomežiknem z levim očesom, napišite Beograd, božič, uedinjenje, kadar pa pomežiknem z desnim, tedaj pa Belgrad, Božič, zedinjenje. Tako, sedaj pa vadimo!»

Pa so vadili. In ko je prišel upravitelj nadzorovat, je učitelj Dupica pomežiknil z levim očesom, pri nadzornikovi inšpekciji pa z desnim. Redovan je bil z »odlično« pri upravitelju in nadzorniku. Edini v srezi, prosim vas!

No, dragi brezposelni, ali ste razumeli praktični nauk? Kaj pravite k vsemu temu? Aha, Vas že čujem: »Kaj pa Breznikov pravopis?«

Pravopis? Ej, niste me razumeli! Kaj ima ta zadeva opraviti s pravopisom? Nič, prav nič! Tu ne gre za pravopis, ampak za pravovernost. Pravovernost pa je spremenljiva! Danes zahteva od tebe, da se uediniš, jutri morda, da se zediniš, ali pa narobe. Vsa umetnost življenja pa tiči v tem, da pravočasno izvohaš, katera pravovernost je aktualna. Učitelj Dupica je imel v tem oziru izvrsten voh. Zato si je zaslužil že na tem svetu zveličanje.

Tako je s to stvarjo, predragi moji. Bo-

— Društvo upok. učiteljstva poklanja Učiteljskemu domu v Ljubljani 100 din v spomin pokojnega društvenega predsednika Frana Gabrška.

— Slika »Pomlad«, delo našega znanega slikarja M. Gasparija, je gotova. Tretja je v vrsti letnih časov istega avtorja in ravno tako lepa, če ne še lepša. Nujno potrebna pa je za pouk. Kdor jo hoče pravočasno imeti, naj

takoj naroči pri Učiteljskem domu v Mariboru. Cena je ista, namreč 70 din. Slika vam bo v pomoč pri pouku in v okras vaši šoli.

— Učiteljski dom v Mariboru odkrije na Svečnico ob pol 11. uri v penzionatu v Mariboru spominsko ploščo svojemu ustanovitelju pok. tovarišu Antonu Hrenu. Tovariši, tovarišice, udeležite se te spominske slovesnosti in pokažite javnosti, da zna učiteljsvo ceniti svoje zaslužne tovariše.

Kaj vse pišejo o učiteljsvu, šoli, prosveti in JUU

— Na shodu J. R. Z. v Ljubljani je govoril tudi senator Smodej, ki je med drugim napadal tudi učiteljsvo. »Slovenec« in »Slovenski dom« sta pri poročilih ta pasus previdno izpustila, »Slovenski gospodar« od 20. I. pa ga je precej omilil. Piše takole: Uradništvo ne sme biti nasprotnik in tlačitelj ljudstva. Tisto uradništvo, ki ni z ljudstvom, je — protidržavno. Zlasti je še precejšen del učiteljsva, ki ni našel poti do ljudstva.

— Izredna »duhovitost« Petra Rešetarja v »Slovenskem gospodarju« je znana. V številki od 20. I. se je sprivil nad predsednika tov. Dimnika, ki da je bil v prosvetnem svetu v Beogradu proti temu, da se proglasi Slomškova dan za vso državo kot šolski praznik.

— Mačkovi. »Slovenski gospodar« od 13. I. piše: Naša šola je dobila tretjo učno moč. Učilnici imamo prosti samo dve, v eni je pisarna občinskega urada. Smo radovedni, komu bo dala višja oblast prav, ali občini ali šoli. Naše mnenje je, da se naj šolski prostori uporabljajo v namene, za katere so bili zelo drago plačani.

— O smrti in pogrebu šol. upravitelja Zirkelbacha piše »Gorenjec« od 16. I.: — Od kar je bil na Primskovem, je vedno bolehal in je le malo učil, posebno zadnje čase. Primskoveljani smo sočustvovali z bolnim upraviteljem, zato se nam je čudno zdelo, ko je ob odprtem grobu namigaval upr. Lapajne v svojem govoru, da pokojnika nismo razumeli. — Moč iz Podbrezja pa so bili kar osupljeni nad govorom g. Lapajnet, gotove opazke ob grobu so se jim zdele kar neumestne.

— Verska polnoletnost v Nemčiji. V Nemčiji izstopijo iz vere ali jo izpremenijo brez dovoljenja staršev že otroci od 14 let.

— Ob upokojitvi nadzornika Zahrastnika priobčuje »Jutro« od 17. I. daljši članek, ki govori o njegovih velikih zaslugah.

— Iz knjige »Za staro pravdo« od Frana Erjavca citira »Pohod« in po njem tudi »Mariborski večernik« od 19. I. več mest, ki hudo obsojajo takratno S. L. S.

— V rubriki »Kaj pravite?« se je obregnil »Slovenec« od 22. I. v gospodično Elo, ki je tožila v »Učiteljskem tovarišu«, da ni svobode tovarištva in se čuti na vasi osamljeno. »Slovenec« na svoj način tolmači svobodo in srečo vzgojitelja.

— Izprememba na guštanski šoli, razrešitev upraviteljskih dolžnosti tov. Gačnika in odhod tov. Gaberska je za »Slovenski dom« nekaj zelo vselega. Tako vsaj izzveni notica v listu od 21. I. »Jutro« od 21. pa prinaša daljši članek o zaslugah Gačnika, ki ga imenuje odličnega šolnika in kulturnega delavca.

— Gospodinska praksa, in sicer enoletna, se že uvaja v nekaterih državah za vsa dekleta, pa naj se posvete kateremukoli poklicu. (»Gospodinja« št. 1.)

— Načrti pedagoške centrale. Ob priliki II. vseslovenskega pedagoškega kongresa v Ljubljani bo sedela s svojimi predavatelji. Priredila bo VI. pedagoški teden, ki bo letos posvečen problemom naše srednje šole, in III. počitniški učiteljski tečaj v Mariboru v avgustu. Začela pa bo izdajati tudi svojo »Pedagoško knjižnico«, ki bo izdajala letno 2 do 3 brošure na 32 straneh in »Roditeljski list« za starše. (Po »Jutru« od 21. I.)

— Šestrazredna šola v Pristavi pri Pragerskem ima samo eno učno moč. Za tri razrede in tri paralele so imeli 3 učitelje. Dva sta bila prestavljena, tako da poučuje tedaj vse razrede mlada učiteljica. Na šestrazredni šoli v Smarju pa imajo na razpolago 17 učnih moči. (»Mariborer Zeitung« od 22. I.)

— Zanimiv feljton »Življenje brezposelnih učiteljev« priobčuje »Jutro« od 22. I.

— Naši izseljenci v Nemčiji, kjer jih je kakih 40.000, nimajo nobenega duhovnika jugoslovanske narodnosti in enega samega učitelja. Prošijo pa vsaj za dva duhovnika in še tri učitelje. (»Slovenec«, 24. I.)

— V članku o brezposelnih mladih izobražencih piše »Slovenec« od 24. I. med drugim: Breznačrtno prosvetno politiko prejšnjih režimov, ki je nasilno hotela zadržati kulturno rast slovenskega naroda, se danes bridko mašuje tudi v naslovnem vprašanju. Treba bo energične preosnove, ki je sicer itak že v teku. Okoli 200 šol je pri nas brez polnoštevne učiteljstva. Koliko je še v državi takih šol, koliko brez vsakega učitelja, koliko bi jih bilo treba še ustanoviti. Razen tega je še mnogo za pokoj sposobnih učiteljev.

— O brezposelnih učiteljskih abiturientih, ki jih je 750, o njih socialnem stanju, o analfabetizmu pri nas in prenatrpanih razredih priobčuje daljši članek »Mariborski večernik« od 22. I.

— Pod naslovom »Strašna vest iz Nemčije« priobčuje Ponedeljski Slovenec od 22. I. notico, da bodo v februarju t. l. zaprli vse zasebne katoliške šole.

— Vzgoja otrok po Slomškovih naukih se imenuje članek prof. Živortnika v 3. številki »Kraljevstva božjega«.

— Z nabiranjem neobjavljenih narodnih in cerkvenih pesmi je začel šol. upr. v pokoju Belan Schmidt, ki misli izdati posebno zbirko. Učiteljsvo naj bi šlo Schmidu kolikor mogoče na roko. (»Nova doba«, 22. I.)

— V Matkah pri Sv. Pavlu pri Preboldu je bilo že pred 6 leti sklenjeno, da se otvori šola. Šola sicer ni zidana, pač pa je bil imenovan za to šolo učitelj. Mal napredek je le. (Po »Novi dobi« od 22. I.)

— Šola v Mariji Reki je zaprta že od 1. septembra, ker je brez učiteljske moči.

— Meščanska šola, 5. zv., prinaša prav zanimivo vsebino, med drugim članek o Komenškem, O naši mladinski književnosti, pripombe k novemu učnemu načrtu za meščanske šole in osnutek pravil Prosvetne zbornice.

— Zmanenje časa. Policija je odkrila v predmestju Beograda roparsko četo, v kateri je bil tudi učenec IV. razr. gimnazije Lazar Zarič.

Učiteljski pravnik

— § Selitveni stroški ob premešitvi. Na razna vprašanja sporočamo, da morajo premeščeni v zakonitem roku predložiti potne in selitvene račune. Najbolje je, da zahtevajo pred selitvijo akontacijo in potem obračunajo. Kdor je že vložil račun, pa že dalje časa čaka, ima pravico uradno urgirati izplačilo. Kredite za premešitve je bilo treba osigurati v naprej in je uradnik osebno od-

in še v zamero je padel pri svojem prvem nadrejenem oblastvu! In vse to zaradi tega, ker se je vmešal v tuje zadeve. Če kdo nori ali ne, ne gre presoja nam, ampak psihiatrom.

2. Ne mešaj se v tuje zadeve!

Zgodilo se je, da je učitelj Dupica sedel pri domači konferenci, ali kot se po novem pravi: pri »seji krajevnega učiteljskega sveta«. Verno je strmel v upravitelja, ali po novem: v »predsednika krajevnega učiteljskega sveta«. Strmel je vanj, verno poslušal in ves čas premišljeval, kako bi se prikupil upravitelju, ki je prva njegova nadrejena oblast. In mu je res bila dana kmalu prilika!

Konferenca se je vlekla in vlekla. Zunaj je bil že davno mrak. Učiteljsvo se je mudilo. Pa se je najprej začelo nemirno premikati na stoh, potem pa celo vstajati.

Upravitelj je na pol zamižal, zakašljal, potem pa hrupno vstal ter zavpil:

»Vstanite!»

Učiteljsvo je odprlo usta in vstalo.

»Sedite!« zavpilje spet upravitelj. Učiteljsvo se spogleduje in nehote uboga. In tako je šlo dalje: »Vstanite, sedite!« je poveljeval upravitelj in učiteljsvo je prestrašeno ubogalo.

»Znorel je!« se zgrozi Dupica in teče iz sobe. Teče k prvemu telefonu in kliče rešilno postajo. Potem se vrne v zbornico in v strahu čaka, kaj bo. Tam vlada tišina. Upravitelj strmi v akte in molči. Učiteljsvo ga s strahom opazuje.

No in ko pridejo reševalci, se izkaže, da se je učitelj Dupica zmotil. Upravitelj sploh ni norel, ampak je hotel vcepiti svojemu učiteljsvu le pravi smisel za disciplino! Učitelj Dupica je moral plačati stroške za rešilni voz

Tako je s temi zadevami, dragi brezposelni. Imejte jih že danes vedno pred očmi, da vam bo laže, ko stopite na službeno pot.

Ko boste v zadregi, spomnite se Dupice in pomislite, od katere odločitve bi imel Dupica več koristi, od take ali take — pa boste uživali raj že na tem svetu.

In da Vam ne bo pretežko kasneje, vadite se že danes stopati po stopinjah učitelja Dupice. V to vajo naj Vas vpelje tretji in zadnji nauk:

3. Nosite aktualne znake.

Vsak čas se izraža v znakih. Znaki, ki so bili nekoč aktualni, niso več danes. Kakor se časi menjajo, tako se tudi znaki. Kdor zna nositi na gumbnici ali na jopici aktualni znak o pravem času, ta lahko z gotovostjo računa, da se mu izpolnijo vse želje.

Nihče ni tega tako dobro znal kot učitelj Dupica. Tudi on je bil nekoč brezposeln. A ne dolgo! Kajti je imel doma celo zbirko raznih znakov. In ko je prestopal prag delodajalca, si je pripel tistega, ki je bil za tisto dobo najaktualnejši. Nič ni govoril, le prsa je napel, da je znak bolj izstopil — pa je bilo!

Tako je, predragi brezposelni! Naj Vam bo Dupica vzor in učitelj za praktičnost življenja.

Kako? Kaj pravite? Značaj, prepričanje? Kaj ni dejal nekje neki gromovnik, da si značaj in prepričanje lahko obdržite zase... Glavno je, da klonite dokler ste še mladi. Kasneje bi vas bilo težko! —bič—

govoren za škodo, če jo je komu povzročil s svojim postopanjem. Po zakonu ima oškodovani pravico vložiti tožbo.

—§ Povračilo selitvenih stroškov. Selitev pohošiva s tovornim avtom se smatra kot selitev pohošiva z vozom in pripada le skupno povračilo iz rubrike 10. in 11. tabele § 36. uredbre o povračilu za selitev pohošiva in to, če je taka selitev cenejša od selitve po železnici. Poleg tega pripada povračilo za osebni prevoz in dnevniice. (Roč. kat., str. 149.)

—§ Podporni sklad pomožnega osebja v državni službi. Uredba o tem skladu je objavljena v Služb. listu z dne 28. XII. 1932., kos 103. V ta sklad morajo plačevati vloge dnevničarji in honorarni uslužbeni. Na uredbo, ki vsebuje vse predpise in na navodila k tej uredbi, kos 12/1933. Služb. lista, opozarjamo tovariše dnevničarje in kontraktualce, ki se večkrat obračajo na sekcijo odnosno uredništvo »Učit. tovariša« za pojasnila, da prouče uredbo in navodila.

—§ Vprašanje: P. M. R. Napredovala sva s 5. jan. 1936. odnosno s 16. febr. 1936. v VII/1. — V katerem mesecu nama pripadajo čisti prejemki VII/1, brez odtegljaja za pokojninski fond.

Odgovor: Izplačilo v prvem primeru 1. marca, v drugem pa 1. aprila 1937.

—§ Vprašanje: M. V. iz O. P. — Bil sem premeščen po službeni potrebi v kraj, ki je oddaljen 10 km od bližnjega mesta. Ker ne morem dobiti v službenem kraju stanovanja za vso družino in ker bi otroci, ki obiskujejo vsi gimnazijo v mestu, ne mogli hoditi v šolo 10 km daleč, zato sem bil prisiljen najeti v mestu stanovanje in nastaniti tam svoje otroke z ženo vred, kar sem ob moji premeščitvi prepeljal tudi vse svoje pohištvo. Ali ne bo nobene ovire za povrnitev selitvenih stroškov, ker oprave nisem prepeljal v kraj, kjer službujem? Ali je treba račun selitvenih stroškov in tozadevne priloge kolkovati?

Odgovor! — Ker bodo stroški za selitev manjši, kot bi bili do službenega kraja, ne more biti nobene ovire za povrnitev selitvenih stroškov. — Doseleitev pohošiva v mesto mora potrditi dotična mestna občina. Do tam pripadajo tudi rodbinskim članom vozovnice, od mesta dalje pa Vam le osebni prevoz, odnosno kilometrina.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V teh dneh ste prešli seznam umrlih zadrudnikov v zadnjem četrtletju leta 1936. V vsem letu je umrlo 32 zadrudnikov. Izplačane posmrtnine so znašale 408.600 din. — Prejeli ste še položnice, s katerimi poravnajte članski prispevek za 400. do 405. smrtni primer, in sicer: Govekar Marija, Ljubljana; Zirkelbach Viljem, Primsko; Böhm Albina, Ljubljana; Kristen Ivanka, Cerknica; Tofan Hilarijon, Sv. Jurij; Gabršek Fran, Ljubljana. Članski prispevek je 31 din, za zakonske pare 61 din. — Mnogim zadrudnikom smo poslali opomine za večje zaostanke iz zadnjih mesecev. Vsi ti naj pomislijo, da brez članskih prispevkov zadrudna uprava ne more izplačevati visokih posmrtnin. Izplačali smo za posmrtnine in brezobrestna posojila v mesecu januarju 1937. skoro 100.000 din. Prosimo vljudno vse zadrudnike, da nam nakažejo predpisane zneske takoj po prejemu februarske plače ali pokojnine. — Za podpore (brezobrestna posojila) se je nabralo toliko prošelj, da jih načelstvo ne bo rešilo v dveh ali treh sejah. V drugi polovici januarja 1937. vložene prošnje pridejo na vrsto v aprilu ali maju 1937. Načelstvo rešuje prošnje po vrstnem redu, kakor so bile vložene, reši pa na seji toliko prošelj, za kolikor je bilo zbranega denarja. Zadrudna uprava ne podeljuje podpor, zato tudi ne zahtevajte od nje kakih obveznih izjav. Prošilci, katerih prošnje so bile rešene, dobe od zadrudne uprave pismena obvestila. Prosimo, upoštevajte ta pojasnila!

Mladinska mafica

—mm Glavna ekspedicija 4. številke »Našega roda« se je izvršila v ponedeljek 25. I. Ker nismo prejeli zaradi praznikov pravočasno naročil, je izšel list tokrat nekaj dni kasneje kot običajno. Prihodnja številka izide zopet pred 20.

—mm Tudi 4. številke »Našega roda« so bili otroci veseli. Izšla je na 40 straneh z vsebinskim in ilustrativnim bogatim gradivom. Ilustrativni del je naravnost razkošen, saj ima samo ta številka nad 40 ilustracij.

—mm »Naš rod« nudi tudi ugankarjem vedno več prilike uestvovanja. Ker število ugankarjev raste (saj je bilo samo v tej številki okrog 1000 rešiteljev ugank), smo število nagrad povečali. Samo za rešitev v tej številki je razdelilo uredništvo 5 nagrad, šenkovturnski rejec malih živali 9 živali, tov. Lestan 2 nagradi »Tovornica Triglav« pa 4. — Uredništvo bo zvišalo odsej vrednost nagrad za skoro sto odstotkov. Upamo, da bodo naročniki tudi v tem pogledu zadovoljni.

—mm Ob slovesnih prilikah spomnite se revnih obmejnih otrok, darujte Mladinski matici, ki bo za ta denar pošiljala obmejnim šolam knjige.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—p Pevski tečaj, prenočišča. Pevski tečaj se bo vršil, kot smo že javili, od 2. do 4. februarja t. l. Za pevce (-ke), ki so pristopili k zboru v letošnjem upravnem letu (od julija 1936. dalje), bo pričel tečaj ob 8. uri, za ostale pa ob 10. uri v Glasbeni Matici. Prenočišča za članstvo so v Vajenskem domu, Lipičeva ulica. — Ker bomo na tem tečaju študirali izključno turnejski program, vabimo k tečaju le one pevce (-ke), ki se bodo udeležili turneje. Ta sklep so nam narekemale finančne težkoče.

Šolski radio

—r XVII. teden. V petek 5. februarja bo predaval g. Vinko Möderndorfer: »Živali v ljudski veri Slovencev.« Razpored: 1. Domače živali v pregovorih in rekih. 2. Domače živali v zvezi z obredi in običaji. 3. Domače živali v pripovedki. 4. Ostale živali v pregovorih, vrazah in pripovedkah. II.—III.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO CELJE bo zborovalo v soboto 6. februarja s pričetkom ob 9. uri dop. v mestni narodni šoli v Celju z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Predavanje pisatelja župnika F. S. Finžgarja o Prešernu; »Kraj in jezik, iz katerih je Prešeren snoval.« 3. Referat tov. Habra o Učit. pokretu. 4. Poročilo gospodarskega odseka. 5. Dopisi. 6. Predlogi. 7. Slučajnosti. — Pol ure prej se istotam sestane gospodarski odsek. Društvena knjižnica bo poslovala. — K polnoštevilni udeležbi vabi Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo zborovalo dne 13. februarja ob 10. uri v Rogatcu. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu referat tov. Gerlanca o pedagoški ekskurziji v Češkoslovaško. Pol ure pred zborovanjem bo sestanek referentov v svrhu pogovora o delokrogu. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL bo zborovalo dne 13. febr. 1937. ob 9. uri v magistratni sejni dvorani v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: 1. Predavanje. 2. Poročila odborikov. 3. Razni predlogi. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM bo zborovalo dne 6. febr. 1937. l. ob 10. uri dopolodne v prostorih narodne šole v Kozjem. Dnevni red: 1. Čitanje zapisknika. 2. Dopisi. 3. Predavanje tov. Mirka Koželja — o strnjemem pouku. 4. Predlogi in nasveti. 5. Slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LITJA bo zborovalo v soboto 13. februarja 1937. ob 9.15 uri (takoj po prihodu vlaka iz zidamoške smeri) pri Mikliču v Ljubljani (lovska soba). Dnevni red: 1. Poročila odborikov. 2. Predavanje tov. Miheliča s Krke o novih disciplinskih predpisih. 3. Slučajnosti in predlogi. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto, dne 13. februarja t. l. ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu s sledečim dnevnim redom: 1. situacijsko poročilo; 2. došli dopisi; 3. »O telovadbi na podeželski šoli« — predava tovarišica Kiferle Danica; 4. slučajnosti. Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — VZHODNI DEL je imelo svoje 1. redno letno zborovanje dne 14. decembra v Ljubljani.

Navzočih 61 članov. Kot gosta sta počastila zborovanje tudi češki tov. Pollák Adolf in tovariš blagajnik iz Skoplja.

Predsednik Kosin Mirko pozdravi vse navzoče in preide na dnevni red. Podal je situacijsko poročilo o delovanju sekcije, nakar je prečital tov. tajnik tozadevno okrožnico.

Tov. blagajničarka predlaga članarino za tekoče leto 160 din. Za učiteljice poročene z učitelji pa 80 din letno. Sprejeto soglasno.

Ustanovitev podpornega sklada: Tov. predsednik poudari v svojem govoru, da je ustanovitev podpornega sklada posebno v sedanjih časih nujna. Tov. Završanova navede konkretni primer v dokaz, da je zaščita članstva naša moralna dolžnost. Tov. Celnarjeva predlaga: Vsak član naj prispeva mesečno po 3 din, letno 30 din. Predlog je soglasno sprejet.

Tov. Anišič želi, naj bi v podporni sklad prispevala vsa društva enako.

Ker se je predavatelj zakasnil, se obravnavajo stanovske zadeve in slučajnosti. Tov. tajnik prečita več aktualnih okrožnic sekcije JUU, in sicer: Izplačevanje prejemkov učiteljstvu. — odobranje bolezenskih dopustov. — Bivanje učiteljstva v kraju službe. — Delovni program za l. 1936./37.

Tov. predsednik toplo priporoča vsem, naj pristopijo kot člani-zadrudniki k Učiteljski tiskarni.

Kljub mnogim premeštitvam sta se poslužila v našem srežu le 2 tovariša zaščitne pole, zato naj jih vsi prizadeti točno izpolnijo in vložje. Zaščitne pole se dobe pri društvu.

V februarju bodo še naslednje oddaje: Torek 9. februarja: Mali harmonikarji pod vodstvom g. Pavla Rancigaja.

Petek 12. februarja: Borba za morsko globino; potapljači. Dialog vodi g. Miroslav Zor.

Ponedeljek 15. februarja: Spominski koncert Emila Adamiča za mladino; priredi »Trovejski slavček«. Spominski govor in ilustrativno predavanje k pesmim poda g. Drago Supančič. Na sporedu so tudi solospevi Rezike Koritnikove. Pevovodja g. Avgust Suligoj. Zato odpade v petek 29. januarja predavanje: Naš mladinski skladatelj Emil Adamič, mesto tega bodo izvajali brezposelni učiteljski abiturienti: Koren lečen, igra v 4 dejanjih; spisal Ivan Albreht. Vodi g. Silvo Mehora.

Petek 19. februarja: Žuželke kot ljudska hrana; g. prof. Rafael Bačar.

Torek 23. februarja: Kaj pa naše nebo? Sprehod po vsemirju; g. prof. Oskar Reya.

Petek 26. februarja: Prizorčki iz šole; nastopijo učenke licejske narodne šole, vodi gdč. Marija Grošljeva.

—r V kmetijskem radiu bo imel v nedeljo 31. januarja ob 17. uri g. Ludvik Puš: Kmetijsko gospodarske pomenke.

V torek 2. februarja bo predaval g. Anton Flego: Kako ščitimo sadno drevje.

Tov. Lomšek izjavi, da štiti JUU tudi tovariše, ki zaščite niso potrebni in niti člani niso. Tov. Znidarčič omeni tozadevni primer. Tov. predsednik izjavi, da mu o tem ni nič znanega, zato se bo o zadevi informiral in poročal na prihodnjem zborovanju.

Tov. blagajničarka prosi člane, naj ji vendar vsak tovariš javi svoj prihod in odhod iz sreza na dopisnici, da se ve ravnati glede članarine.

Nato je g. L. Mrzel v svojem globoko zasnovanem literarnem predavanju znova prikazal vso veličino našega nedosegljivega Ivana Cankarja, katerega 60 letnico rojstva in 18. obletnico smrti letos obhajamo.

Tov. predsednik se zahvali za lepo predavanje, a viharno ploskanje je dokazalo, da so besede predavatelja segle vsem do srca. Mirko Kosin, preds. Franjo Čuk, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM je zborovalo 12. decembra 1936. ob 10. uri v Kozjem. Navzočih 29 članov.

Uvodoma pozdravi tov. predsednik novo vstopivše člane, tov. Zehrerja, ki je zopet zdrav med nami, in političnega uradnika g. M. Križmana.

Pred prehodom na dnevni red omeni, da pri združenju ni bistvenih izprememb. Opominja nas na veliko delo, ki nas še čaka — nepopolnost šolske administracije, stalnost, odobrene knjige itd.

Nato so bili prečrtani važnejši dopisi.

Sledil je referat tovariša M. Kosa: »Vtisi iz potovanja po Avstriji in Češkoslovaški«. Predavanje je vsebovalo v glavnem te točke: 1. Šolstvo. 2. Narodne manjšine z ozirom na šolstvo. 3. Promet. 4. Ali naj učitelj potuje. Predavanju smo sledili z največjo pozornostjo. Naravnost navdušil pa nas je predavatelj pri njegovi zadnji točki, v kateri je razpravjal, ali naj učitelj potuje ali ne.

Razgovor o učit. gospodarskih ustanovah je vodil tov. Tone Robič. Na predlog predsednika se je sklenilo, da se izvoli za vse ustanovno gospodarske panoge le en odbor. Predlagani so bili v odbor tovariši: Koželj Mirko, Kos Makso, Mimica Robič, kar je bilo soglasno sprejeto.

Tov. Janko Prislan predlaga, naj se društvo izreče za praznovanje obletnice Slovske smrti po vseh šolah Jugoslavije 24. septembra, kakor se praznujeta Sv. Sava in Josip J. Strossmayer. Njegov predlog je z večino sprejet.

Soglasno se sprejme predlog tov. M. Kosa, za brezplačno študijsko potovanje po Jugoslaviji.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo meseca februarja v Kozjem, s predavanjem tov. Koželja.

Predsednik zaključi zborovanje, želeč vsem veselo božične praznike.

Albert Cok, preds. Moser Julijana, t. č. tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOZ je zborovalo in imelo svoj letni občni zbor 22. oktobra 1936. v Ormožu.

Tovariš Ljudjevit Belšak pojasni nova pravila in postopek za volitve, ki se bodo danes vršile.

Situacijsko poročilo je tov. predsednik povezal s poročilom o predsedniškem zboru in s poročilom o glavni skupščini. Letos poteka 10 let, odkar je bila postavljena organizacija na čisto stanovsko osnovo, glavna skupščina v Sarajevu je sprejela osnovna načela te za vso državo. Mnogo hrupa je dvignilo časopisje pred 10 leti, posebno tisto, ki si je lastilo nekaj patronat nad učiteljstvom. Ukrep, izvršen l. 1926., je pokazal vso svojo upravičenost. To dokazuje zlasti letošnja glavna skupščina v Novem Sadu, ki se je vršila v tolikšnem dostojanstvu, kakor nobena druga in pomeni popolno zmago stanovske zavesti. Učitelji so bili vedno nosilci zastave svobodne zavesti in borci za narodne in državne interese. Zato z ogorčenjem odklanjamo nastojanja in osporovanja tradicionalne in nespornе nacionalnosti jugoslov. učiteljstva in Jugoslov. učit. združenja. — Težki udarci in preizkušnje, ki jih je preživel učiteljstvo po ukinitvi stalnosti, vedno bolj podkrepljajo zahtevo, da se z zakonom osigura stalnost učitelja na službenem mestu.

Učiteljstvo ne pripada nobenemu režimu in nobeni stranki, ker ono pripada vsemu narodu. To je ugotovila novosadska skupščina.

Narodni učitelji se morajo s svojim delom in s svojo stanovsko zavestjo in linijo držati discipline in se tako povzpeli do one višine, ki jim je potrebna, da se rešijo strasti današnjega časa in ostanjejo narodni učitelji.

Nato prečita tov. predsednik podel in pavšalni napad na učiteljstvo, s katerim se je bavilo tudi dnevno časopisje; omenja vse druge važne zadeve, ki so bile na dnevnem redu predsedniškega zbora, posebno o premeštitvah šol. upr. in o razpisu službenih mest. Na njegov predlog je bila sprejeta resolucija o nezavisnosti učiteljstva, resolucija o premeštitvenih dogajanjih in resolucija o stalnosti. Resolucije so že bile objavljene.

Obravnavali so se nato dopisi. Posebno pozornost je zbudilo čitanje znanega formularja glede evidence učiteljstva. Na podlagi zadevne okrožnice so bili v gospodarski odbor izvoljeni tovariši: Rajšp, Vittori in Polak Josipina.

Tov. Majhen Aleksander je predaval o »Učiteljskem pokretu«. Seznanil nas je s programom in organizacijo ter poudaril, da je ta pokret samo stanovsko-študijske narave. Na njegov predlog so bili sprejeti naslednji sklepi: 1. Ustanovi se za naše društvo odsek V. P. s članstvom, ki se prostovoljno javi. Za predsednika se izvoli tov. Klemenčič. 2. Pripravljalnemu odboru v Mariboru se nakaže 50 din. 3. Poleg zahtevanega referata naj naš odsek izdela podrobne učne načrte po delovnih enotah.

Sledila so poročila društvenih funkcionarjev, katerega so bila sprejeta brez debate; tov. blagajniku se je dala razrešnica.

Obracun za minulo poslovno leto izkazuje 1931/20 din pribitka, kar je zasluga štedljivega tov. blagajnika Pinteriča.

Pred obravnavo proračuna za l. 1937/38. je tov. blagajnik pojasnil pomen obrambnega sklada, ki nam je nujno potreben. Ustanovitev obrambnega sklada je bila sprejeta, ravno tako proračun, kakor ga je predložil tov. blagajnik. Redni člani plačujejo s prispevkom za obrambni sklad mesečno 23 din, z učitelji poročene učiteljice pa 12 din. — Obrambni sklad mesečno 3 din od 1. novembra dalje.

Od določenih uri so se vršile volitve odborov. Vložena je bila samo ena lista, ki je bila sprejeta soglasno. Na odborniških mestih je malo izprememb, pač znak solidarnosti in velikega zaupanja do predsednika tov. Belšaka Ljudjevit.

Na predlog tov. Mastena se sprejme naslednji sklep: Sekcija JUU naj na merodajnih mestih posreduje, da bi se učit. pripravnik po vseh po zakonu izpolnjenih pogojih avtomatsko prevedli radi slabega socialnega položaja v IX. skupino, na predlog tov. Sijanec Olge pa naj sekcija deluje za hitrejšo napredovanje po skupinah.

Prihodnje zborovanje bo januarja v Ormožu.

Belšak Ljud., preds. Bitenc, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA je zborovalo dne 21. nov. 1936. po sledečem dnevnem redu: Tov. predsednik pozdravi navzoče, zlasti pa novo vstopivšega tov. Canjka in odpuščenega tov. Hitičjevo. Dalje poudarja strogo stanovsko borbo slovenskega učiteljstva, katero odklanja varuštvo raznih strank. Pri svojem delu pa se mora učiteljstvo zavedati dolžnosti do naroda in države ter ne sme pozabiti bratov izven naših meja. Gojiti je učiteljsko zavednost zlasti pri mlajšem učiteljstvu, ker se naš položaj stalno slabša in nam je potrebna vedno večja borbenost. Razveseljiv dokaz, da postaja mladina aktivna, je rubrika »Učiteljski pokret« v našem stanovskem glasilu. — Tov. tajnik prečita aktualne dopise, o katerih se je vršila debata.

Tov. Hribar predlaga, da se naj sorodni odseki združijo. Tov. Gabrijelčič meni, da zadostujejo štirje. Sprejme se predlog tov. predsednika, da uredi to zadevo odbor. Vrši se debata glede knjižničnega odseka in se sprejme predlog, da ostane knjižnica še nadalje v Krogu. — Tov. Kosova, predsednica ženskega odseka, prosi, naj se izvoli druga predsednica, ker je čula kritiko glede delovanja ženskega odseka. Kljub temu pa je bila soglasno izvoljena. Izvolitev je sprejela z željo, naj bi se vse tovarišice združile v skupnem delu in z objektivno kritiko pokazale boljše pot. Tov. blagajničarka poroča, da se situacija glede plačevanja članarine boljša.

Ker je bil tov. E. Vranc radi nepredvidenih ovir zadržan, predava tov. Kosova o disciplini v šoli. Nato se je vršila debata, katere so se udeležili tov. Hribar, Gabrijelčič in Stubelj. Temu predavanju je sledilo predavanje tov. Sedmaka »Učiteljski pokret«, v katerem je raztolmačil pomen in cilj tega najmlajšega gibanja med učiteljstvom.

Stubelj, predsednik. Kramberger, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO SOŠTANJ je zborovalo v soboto 5. decembra 1936 v Velenju. Navzočih 72% članov.

Tov. predsednik pozdravi navzoče, srez. podnačelnika, v prvi vrsti pa naše brezposelne tovariše, ki so se to pot zborovanja udeležili. Želi, da bi se znašli prav kmalu v naši sredi rami ob rami z nami v borbi za pravice našega stanja. Pozdravi tudi novo došle tovariše in tovarišice in se spomni tistih, ki so odšli na nova službena mesta, in onih, ki jih ne bo več nazaj.

Pri situacijskem poročilu se je predsednik tov. Mencej dotaknil načelnih-pogledov in odnosov do perečih vprašanj, ki zadevajo organizacijo in stan.

Nova uredba o bivanju učiteljstva na svojem službenem mestu postavlja naš stan na drugo stopnjo državljanov, daje najlepše